"פאש פאש"

לחן ומילים: עממי

(מתוך דיסק של מוזיקל לאה אולשר ורונית יעקובי)

רעיון לפעילות ותזמור: עמיחי בן ברוך

ערכו: ילנה רינסקי ובר דוזלי

הפעילות מתאימה לנושא הגשם בעונת החורף אך ניתן ללמוד אותה בכל ימות השנה.

מטרות מוזיקליות:

- הכרת מבנה מוזיקלי בסיסי (חלק א' וחלק ב')
- הבחנה במפעם - מהר לאט
- הבחנה במשכי צליל (Titi ,Ta)

מטרות חוץ מוזיקליות:

- פיתוח קשב וריכוז
- הגברת מוטיבציה לעבודה קבוצתית

אוכלוסיית היעד:

כיתות א'-ג', חינוך מיוחד

מערך שיעור:

קישור לביצוע

עזרי הוראה:

לכל תלמיד: דף נייר A4 או דף עיתון, צבעי פנדה/פסטל.

כלי הקשה לכל תלמידי הכיתה: מרקס, פעמון, שליש, תוף, מנענע, מקלות מקצב ומטלופונים.

דגשים לתנאים פיזיים:

חלל שניתן להסתובב, לשבת ולנגן בו.

מהלך הפעילות:

שלב 1-

חלק א׳ - הילדים מסתובבים בחלל עם הדפים מעל הראש ,בסוף המשפט המוזיקלי הילדים מקישים עם האצבעות או עם כף היד על הדפים שתי הקשות: Ta Ta. המשפט חוזר ארבע פעמים וההקשה מדמה גשם איטי (טפטוף).

חלק ב׳ - מקישים על הדף 3 שמיניות ורבע: Titi Titi Titi Ta והקשה מדמה גשם מהיר וחזק.

שלב 2-

פעילות דומה רק בציור. לכל תלמיד צבע פנדה ודף המונח על כיסא או ריצפה והצבע הוא גם כלי הקשה.

שלב 3 -

מנגנים בכלי הקשה: בחלק א׳ –פעמון, שליש ותוף ובחלק ב׳ –מנענע, מרקס ומקלות.

שלב 4 -

נגינה במטלופונים:

חלק א׳ - עם הצליל: דו X 2 בסופי משפט מוזיקלי.

- בתפקוד גבוה יותר –ניתן לנגן דו כחול ודו תכלת בשני מקושים. בתפקוד נמוך יותר- ניתן לנגן בשתי ידיים ביחד על דו כחול-תכלת.

חלק ב׳ - הופכים את המקוש ומקישים בסטקטו ״טיפות״ על המטלפון כולו או רק על הצליל דו.

המלצה לפיתוח:

- ניתן להתאים את תוכן הפעילויות לסוג האוכלוסייה. לדוגמא לתפקוד גבוה, ניתן לדלג על השלב השני ולשים דגש על הקשה ונגינה ואף על תזמור.
- בחלק א׳ ניתן לנגן מנגינה פשוטה המותאמת לסולם דו מז׳ור ולא רק לנגן את הטוניקה. למשל, ניתן להשתמש בצלילי האקורד המשולש דו מי סול דו בשתי אוקטבות כמשפטי שאלה ותשובה ובחלק ב׳ ניתן לשחק עם הצליל מי באורכים ובמהירויות שונות.

- בחלק א׳ ביצירה שומעים בכל תיבה שניה את תבנית המקצב החוזרת ולא רק בסוף המשפט וניתן להתייחס גם לזה. למשל, אפשר בהאזנה הראשונה להקיש את התבנית רק בסוף משפט ובהמשך אפשר להקיש את התבנית בכל תיבה שניה כמו ביצירה.
- לאחר שהיצירה הוטמעה ניתן בחלק א׳ לתת את תפקיד התוף לתלמיד יחיד אשר יקיש מול הכיתה כסולן (למשל תלמיד עם התנהגות מאתגרת).
- בתפקוד מורכב יותר - ניתן להתרכז יותר בתנועות עם הדפים ובשלב השני ניתן להניח את הדפים על השולחן ולהקיש עם הצבעים על הדף - הדגש הוא על חיזוק מקצבים באמצעות הפן הויזואלי.

רעיון למשחק:

״משחק הפסלים״ - בתנועה

בחלק א׳ - אחד התלמידים הוא ה״המורה״/״המנצח״ אשר מקיש בתוף את שתי ההקשות בזמן שהתלמידים הולכים במרחב ועוצרים כשנשמעות שתי ההקשות. מי שאינו עוצר בזמן הוא ״פסול״, בוחר כלי הקשה, מתיישב ומצטרף לתזמורת וחוזר למשחק בחלק ב׳.

בחלק ב׳ - התלמידים רצים במרחב /או סביב כיסאות. ניתן לשחק עם כל הכיתה או בחלוקה לקבוצות.

מומלץ לשחק את המשחק לפני הפעילות עצמה בכדי שהתלמידים יכירו את היצירה ללא שום עזרים.

תחילה אפשר לשחק כולם יחד ולאחר מכן לחלק לשתי קבוצות כאשר קבוצה אחת פועלת בחלק האיטי והקבוצה השנייה פועלת בחלק המהיר ולהחליף. כך כולם מתנסים בשני חלקי היצירה ומכירים את התפקידים והחלקים השונים.

תובנות ועקרונות עבודה:

- בשטח, יש צורך לעשות התאמות בהתאם לרמת התפקוד כדי שהתלמיד יחווה הצלחה.
- את השלב הראשון של הפעילות רוב התלמידים יצליחו לבצע. יתכן שבשאר השלבים התלמידים אולי לא יקפידו על מקצב רציף והביצוע יהיה תלוי ברמת החזרתיות והעבודה על הקטע. בשלב הזה אפשר לתת תפקידים בנגינה במטלופונים (תפקידים המותאמים לרמת היכולת של התלמיד)
- קושי נוסף שיכול להתעורר הוא המעבר בין הקטע המהיר לקטע האיטי והפוך. ניתן לפתור זאת בעזרת תרגול. ניתן גם לחלק את הכיתה לשניים כאשר חלק אחד ינגן רק את הקטע המהיר וחלק שני ינגן רק את הקטע האיטי. חלוקת התפקידים תיצור מתח וקשב אצל התלמידים.
- חלוקת התפקידים הופכת את הביצוע למשחק ומכניסה עניין רב בקרב התלמידים.